Zbiór Orzeczeń

WYROK SĄDU (dziewiąta izba)

z dnia 8 listopada 2018 r.*

Służba publiczna – Personel EBC – Postępowanie w sprawie oceny – Sprawozdanie z przebiegu kariery zawodowej [2015] – Możliwość, aby podczas rozmowy w sprawie oceny towarzyszył ocenianemu przedstawiciel związkowy – Naruszenie zasad obiektywizmu i bezstronności oceniającego – Wynagrodzenie – Decyzja odmowna w sprawie przyznania awansu płacowego – Dopuszczalność środków dowodowych – Korespondencja e-mailowa wymieniona pomiędzy członkiem personelu a jego „coachem" za pośrednictwem służbowej poczty elektronicznej – Odpowiedzialność

W sprawie T-827/16

QB, członek personelu Europejskiego Banku Centralnego, reprezentowana przez adwokata L. Levi,

strona skarżąca,

przeciwko

Europejskiemu Bankowi Centralnemu (EBC), reprezentowanemu przez F. von Lindeinera oraz B. Ehlers, działających w charakterze pełnomocników, wspieranych przez adwokata B. Wägenbaura,

strona pozwana,

mającej za przedmiot skargę na podstawie art. 50a statutu Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej i art. 36.2 Protokołu w sprawie Statutu Europejskiego Systemu Banków Centralnych i Europejskiego Banku Centralnego, załączonego do traktatu UE i do traktatu FUE, zmierzającą, po pierwsze, do stwierdzenia nieważności sprawozdania z oceny skarżącej za 2015 r. i decyzji odmownej EBC z dnia 15 grudnia 2015 r. w przedmiocie przyznania podwyżki wynagrodzenia oraz, o ile to konieczne, stwierdzenia nieważności decyzji EBC z dnia 2 maja i 15 września 2016 r. oddalających, odpowiednio, skargę administracyjną i zażalenie skarżącej, oraz po drugie, zmierzającą do naprawienia poniesionej przez skarżącą w jej ocenie szkody,

SĄD (dziewiąta izba),

w składzie: S. Gervasoni, prezes, K. Kowalik-Bańczyk i C. Mac Eochaidh (sprawozdawca), sędziowie,

sekretarz: E. Coulon,

wydaje następujący

* Język postępowania: francuski.

Wyrok

Okoliczności powstania sporu

1 Skarżąca, QB, rozpoczęła pracę w Europejskim Banku Centralnym (EBC) w dniu 1 marca 2001 r. Od dnia zatrudnienia skarżąca zajmowała wiele różnych stanowisk w Banku.

2 Od dnia 1 stycznia 2014 r. do dnia 31 stycznia 2017 r. skarżąca była zatrudniona jako [*poufne*] [1] w wydziale [*poufne*] (zwanym dalej „DIV/[*poufne*]”), dyrekcja [*poufne*] dyrekcji generalnej (DG) „[*poufne*]”.

3 Z akt sprawy wynika, że skarżąca podjęła wiele działań, aby nie zostać zatrudnioną w DIV/[*poufne*] lub aby uzyskać przeniesienie po zatrudnieniu w tym wydziale. I tak, sprawozdanie z oceny skarżącej za okres od dnia 1 września 2013 r. do dnia 31 sierpnia 2014 r. (zwane dalej „sprawozdaniem z oceny za 2014 r.”) wskazuje, że skarżąca nie zamierzała pozostać w DIV/[*poufne*] oraz że zarówno ona sama, jak i jej przełożony mieli poszukać możliwości przeniesienia jej do innego wydziału w ramach instytucji. Ze wspomnianego sprawozdania wynika ponadto, że kierownictwo DIV/[*poufne*] najpierw zaakceptowało zwolnienie skarżącej z wykonywania części obowiązków pracowniczych w celu ułatwienia podjęcia kroków związanych z przeniesieniem. Ponieważ działania te jednak okazały się nieskuteczne, stopniowo przydzielano jej nowe zadania z zamiarem pełnego zaangażowania jej w pracę DIV/[*poufne*]. W dniu 5 lutego 2015 r. skarżąca wniosła skargę administracyjną na sprawozdanie z oceny za 2014 r. oraz zakwestionowała wydaną w jej sprawie decyzję dotyczącą corocznego przeglądu wynagrodzeń i dodatków (Annual Salary and Bonus Review, zwanego dalej „ASBR”) za 2014 r. w drodze wewnętrznych środków odwoławczych (skarga administracyjna, a następnie zażalenie).

4 Niniejsza skarga dotyczy okresu, w którym skarżąca była zatrudniona w DIV/[*poufne*], a w szczególności okresu od dnia 1 września 2014 r. do dnia 31 sierpnia 2015 r. (zwanego dalej „oceną za 2015 r.”) stanowiącego przedmiot sprawozdania z oceny za 2015 r. (zwanego dalej „spornym sprawozdaniem z oceny”). W czasie oceny za 2015 r. przełożonymi skarżącej w DIV/[*poufne*] był pan [*poufne*], zastępca kierownika wydziału (zwany dalej „oceniającym 1”) i pani [*poufne*], kierownik wydziału (zwana dalej „oceniającą 2”). Skarżąca pracowała pod kierownictwem tych dwóch osób do dnia 15 kwietnia 2015 r. W okresie od dnia 15 kwietnia do dnia 15 lipca 2015 r. skarżąca została przeniesiona do DG „[*poufne*]” (zwanej dalej „DG-[*poufne*]”), do wydziału „[*poufne*]”, podlegając panu [*poufne*] i pani [*poufne*], kierownikowi tego wydziału (zwanej dalej „oceniającą 3”). Następnie skarżąca powróciła do pracy w DIV/[*poufne*].

5 W dniu 10 kwietnia 2015 r. odbyło się spotkanie w sprawie oceny śródokresowej (zwane dalej „rozmową śródokresową”) oceniającego 1, jako pierwszego oceniającego, ze skarżącą. Z protokołu z tego spotkania wynika, że oceniający 1 uznał, iż skarżąca nie wkłada tyle samo energii w poszczególne zadania, odnotował niechęć i opóźnienie w odniesieniu do projektu dotyczącego [*poufne*] oraz niezgłoszony dodatkowy czas pracy spędzony na doraźnych czynnościach w zakresie [*poufne*]. Skarżąca ze swej strony ponownie wyraziła wolę odejścia z DIV/[*poufne*] i stwierdziła, że niektóre z powierzonych jej obowiązków nie odpowiadają jej profilowi lub nie pomagają w rozwoju jej kariery zawodowej oraz że nie wprowadziła rozróżnienia na zadania przez nią preferowane i inne. Wspomniany protokół nie stwierdza istnienia żadnego napięcia. Oceniający 1 przypomina sobie spokojny dialog, jednak w listopadzie 2015 r. skarżąca wskazała, że rozmowa śródokresowa była dla niej źródłem dużego stresu.

6 W dniu 28 września 2015 r. skarżąca początkowo przyjęła zaproszenie na spotkanie w sprawie oceny za 2015 r., które oceniający 1 zaproponował umówić na dzień 7 października 2015 r. Następnie skarżąca poinformowała oceniającego 1, że chciałaby, aby w czasie spotkania w sprawie oceny towarzyszył jej

1 Nieujawnione informacje poufne.

pan L., ówczesny przedstawiciel i przewodniczący związku zawodowego International and European Public Services Organisation (IPSO). Oceniający 1 ustosunkował się do tego wniosku, wyjaśniając, że wobec braku podstawy prawnej pozwalającej na obecność osoby trzeciej nie może zezwolić na obecność pana L. podczas ich spotkania w sprawie oceny.

7 W dniu 6 października 2015 r. skarżąca wskazała, że nie zgadza się z odpowiedzią oceniającego 1. Według skarżącej wszczęta przez nią kilka miesięcy wcześniej procedura odwoławcza stanowi dowód na istnienie sytuacji konfliktowej. Zdaniem skarżącej mają zastosowanie postanowienia warunków zatrudnienia EBC i protokół ustaleń między EBC i IPSO.

8 W dniu 7 października 2015 r., pomimo stanowiska oceniającego 1, skarżąca udała się na rozmowę w sprawie oceny wraz z panem L., jednak ostatecznie postanowiła, że nie weźmie udziału w tym spotkaniu, ponieważ oceniający 1 nie zgodził się na uczestnictwo pana L.

9 Tego samego wieczoru skarżąca przesłała oceniającej 3 swoje uwagi co do przeprowadzonej przez nią oceny pracy w czasie jej oddelegowania, wskazując, że jej zdaniem na ocenę tę miała wpływ niestosowna wymiana poglądów pomiędzy oceniającą 3 i oceniającą 2 przed rozpoczęciem delegowania. W pkt 3.3.1 spornego sprawozdania z oceny oceniająca 3 wskazała rozbieżne opinie w odniesieniu do zadań powierzonych skarżącej w czasie jej delegowania oraz zwróciła uwagę, że delegowanie nie przyniosło oczekiwanych korzyści.

10 Drugie spotkanie zostało wyznaczone na dzień 15 października 2015 r.

11 W dniu 12 października 2015 r. skarżąca ponowiła życzenie dotyczące udziału pana L. w spotkaniu w sprawie jej oceny oraz stwierdziła, że sądzi, iż kierownictwo DIV/[*poufne*] miało wyraźny wpływ na ocenę przeprowadzoną przez oceniającą 3.

12 W dniu 13 października 2015 r. oceniający 1 powtórzył, że formuła spotkania w sprawie oceny zakłada dwustronne rozmowy oceniającego i osoby ocenianej. Wyjaśnił, że pan L. zamierza dowiedzieć się, czy jego obecność jest zgodna z „wytycznymi", i że uzgodniono, że w przypadku odpowiedzi twierdzącej zostanie o tym poinformowany. W braku takiego wyjaśnienia oceniający 1 spodziewał się, że spotkanie w sprawie oceny w dniu 15 października 2015 r. będzie miało charakter wyłącznie dwustronny.

13 W dniu 15 października 2015 r., tj. dniu wyznaczonym na spotkanie w sprawie oceny, skarżąca zwróciła się do oceniającego 1 o odroczenie spotkania do czasu otrzymania odpowiedzi od członka zarządu EBC odpowiedzialnego za sprawy kadrowe, pana P., z którym kontaktował się pan L. z pytaniem dotyczącym jego udziału w spotkaniu w sprawie oceny. Skarżąca wskazała, że rozmowa śródokresowa była dla niej bardzo stresująca i że nie zgodzi się, żeby przeżyć takie doświadczenie po raz kolejny.

14 W dniu 22 października 2015 r. oceniający 1 przekazał, że zamierza czekać na wyjaśnienie i przypomniał jednocześnie, iż postępowanie w sprawie oceny przewiduje upływający w dniu 15 listopada termin na przekazanie stanowisk wszystkich stron, w tym stanowiska drugiego oceniającego.

15 W dniu 3 listopada 2015 r., wiadomością elektroniczną przesłaną do oceniającego 1, w kopii do wiadomości przedstawiciela Dyrekcji Generalnej ds. Zasobów Ludzkich (zwanej dalej „DG-ZL") oraz do pana L., skarżąca powtórzyła, że rozmowa śródokresowa wywołała u niej stres. Przedstawiła kilka uwag w przedmiocie zarzutów sformułowanych przez oceniającego 1 w odniesieniu do jej pracy. Skarżąca powtórzyła, że kwestionuje te zarzuty i oskarżenia, oraz wskazała, że czuje się nękana i jest celem „zorganizowanego prześladowania" oraz że kierownictwo DIV/[*poufne*] próbuje gromadzić dokumenty przeciwko niej w reakcji na skargi składane przez nią w przeszłości oraz po jej wniosku o asystę przedstawiciela personelu w czasie spotkania w sprawie jej oceny.

16 W dniu 4 listopada 2015 r. oceniający 1 zwrócił się do przedstawicielki DG-ZL o zbadanie sprawy z punktu widzenia zasobów ludzkich.

17 W dniu 6 listopada 2015 r. oceniający 1 przypomniał skarżącej, że zostało już niewiele czasu, aby zachować terminy postępowania w sprawie oceny. Wobec braku wnioskowanego wyjaśnienia i zamiaru uczestnictwa skarżącej w dwustronnym spotkaniu w sprawie oceny oceniający 1 poinformował ją, że swoją ocenę umieści w systemie w dniu 10 listopada 2015 r. w godzinach wieczornych bez przeprowadzenia z nią rozmowy i że będzie miała możliwość przekazania mu swoich uwag w odniesieniu do stanu faktycznego w dniu 11 listopada 2015 r., po czym oceniający 1 wyśle projekt sprawozdania z oceny do oceniającej 2.

18 W dniu 10 listopada 2015 r., w porozumieniu ze skarżącą i jej przełożonymi DG-ZL wszczęła nieformalne postępowanie w sprawie zbadania zakwestionowanych postaw i zachowań (zwane dalej „postępowaniem dotyczącym godności w pracy"). Z wiadomości elektronicznej z zaproszeniem oceniającego 1 i skarżącej do udziału w tym postępowaniu wynika, że nie miało ono skutku zawieszającego dla postępowania w sprawie oceny. Należy zauważyć, że wnioski z tego postępowania z dnia 15 lutego 2016 r. nie wykazują żadnych obiektywnych dowodów wskazujących na naruszenie godności w pracy.

19 W dniu 11 listopada 2015 r. oceniający 1 zwrócił się do skarżącej z prośbą o przekazanie mu uwag dotyczących oceny zamieszczonej przez niego w systemie przed jej przekazaniem do oceniającej 2 przewidzianym na 12 listopada 2015 r. wieczorem.

20 W dniu 12 listopada 2015 r. skarżąca przekazała swoje uwagi dotyczące oceny przeprowadzonej przez oceniającego 1, zgłaszając zastrzeżenia do szeregu kwestii. Skarżąca potwierdziła, że czuje się nękana, oraz powtórzyła, że jest celem „zorganizowanego prześladowania" i że ma wrażenie, iż jej przełożeni próbują zbierać dowody przeciwko niej.

21 W dniu 13 listopada 2015 r. oceniający 1 odpowiedział skarżącej w wiadomości elektronicznej, że nie podziela przedstawionych przez nią opinii. Formularz został przekazany oceniającej 2, aby dodała swoją ocenę, co uczyniła tego samego dnia, przypominając jednocześnie skarżącej, że ma czas do dnia 15 grudnia 2015 r. na dodanie swoich końcowych uwag i zamknięcie postępowania w sprawie oceny za 2015 r.

22 W pkt 5.1 spornego sprawozdania z oceny oceniający 1 wskazał zasadniczo, że ilość i jakość pracy wykonanej pracy były poniżej tego, czego można oczekiwać od [*poufne*]. W odniesieniu do kluczowej kompetencji „analiza" oceniający 1 przedstawił różnice w wykazywanych kompetencjach w zależności od poszczególnych zadań skarżącej oraz wskazał, że ma nadzieję, iż wykaże się ona większą autonomią i większym zaangażowaniem. W odniesieniu do kompetencji „inicjatywa/zaangażowanie" oceniający 1 wskazał brak zaangażowania ze strony skarżącej w jedno z jej głównych zadań, co było przyczyną pewnych niedociągnięć pod względem ilości, jakości i wydajności pracy skarżącej. W odniesieniu do kompetencji „praca zespołowa" oceniający 1 stwierdził nierównowagę w zakresie wzajemnego wsparcia. Jego oczekiwania wymienione w ocenie za 2014 r. co do pełnej integracji skarżącej w DIV/[*poufne*] nie zostały spełnione. W odniesieniu do kolejnej oceny oceniający 1 wskazał, że oczekuje zwiększenia wysiłku przez skarżącą oraz zaakceptowania przez nią całości pracy DIV/[*poufne*] i wniesienia swojego wkładu w pracę wydziału w zakresie odpowiednim do swojego stanowiska. Wyjaśniono również, że zadania i cele skarżącej pozostaną zasadniczo niezmienione.

23 Oceniająca 2 dodała swoją ocenę w pkt 5.2 spornego sprawozdania z oceny. Wskazała, że zgadza się z oceną oceniającego 1. Stwierdziła, że skarżąca powinna była skupić się na dokumentacji dotyczącej [*poufne*], a nie na zadaniu związanym z [*poufne*]. Oceniająca 2 zwróciła uwagę, że skarżąca z własnej inicjatywy zaproponowała wsparcie projektu dotyczącego [*poufne*], podczas gdy jej przełożona wyraźnie ją poinformowała, że nie jest wymagane żadne dodatkowe działanie w tym zakresie. Oceniająca 2 wskazała następnie pewne słabe punkty w zakresie elastyczności, inicjatywy, integracji

z zespołem oraz jakości pracy. Wyjaśniła, że oczekuje, iż skarżąca poprawi swoją wydajność, wniesie swój wkład w pracę wydziału w zakresie odpowiednim do swojego stanowiska oraz wypracuje własny rytm pracy w ramach powierzonych jej obowiązków. Wreszcie oceniająca 2 podkreśliła, że skarżąca powinna pracować na swoją skutecznością i efektywnością oraz że mogłaby wzmocnić swoją lojalność, ponieważ często pomijała swoją przełożoną przy podejmowaniu niektórych inicjatyw.

24 W dniu 8 grudnia 2015 r. skarżąca przedstawiła w pkt 5.3 swoje uwagi dotyczące spornego sprawozdania z oceny, kwestionując przedstawione jej zarzuty.

25 Sporne sprawozdanie z oceny zostało przyjęte ostatecznie w dniu 3 lutego 2016 r.

26 W dniu 6 stycznia 2016 r. skarżąca przekazała informację o odmowie spotkania ze swoim przełożonym w celu przekazania adresowanej do niej decyzji EBC dotyczącej postępowania ASBR za 2015 r. (zwanej dalej „decyzją ASBR za 2015 r."). Ze względu na tę odmowę decyzja ASBR za 2015 r. została przesłana do skarżącej drogą elektroniczną. We wspomnianej decyzji wskazano, że ponieważ wydajność skarżącej została uznana za niezadowalającą, nie została jej przyznana podwyżka wynagrodzenia. W wiadomości elektronicznej z dnia 7 stycznia 2016 r. przełożony skarżącej poinformował ją, że podobnie jak rozmowa w sprawie oceny, przekazana decyzja ASBR za 2015 r. wskazywała na systematyczne interakcje między członkami personelu i przełożonym, w których IPSO nie musiało brać udziału. Przełożony skarżącej wyraził swoją gotowość do spotkania się z nią w celu wyjaśnienia jej kontekstu tej decyzji.

27 W dniu 4 marca 2016 r. skarżąca zakwestionowała sporne sprawozdanie z oceny i decyzję ASBR za 2015 r. w drodze skargi administracyjnej, która została oddalona decyzją z dnia 2 maja 2016 r.

28 W dniu 28 czerwca 2016 r. skarżąca wniosła zażalenie na oddalenie skargi administracyjnej. Zażalenie to zostało oddalone decyzją prezesa EBC z dnia 15 września 2016 r.

Przebieg postępowania i żądania stron

29 Pismem złożonym w sekretariacie Sądu w dniu 24 listopada 2016 r. skarżąca wniosła niniejszą skargę.

30 Wniosek o zachowanie anonimowości złożony przez skarżącą na podstawie art. 66 regulaminu postępowania przed Sądem został uwzględniony. Postanowieniem z dnia 17 stycznia 2017 r. Sąd zdecydował o pominięciu imienia i nazwiska skarżącej w wersji jawnej niniejszego wyroku.

31 Ponieważ strony nie wniosły o przeprowadzenie rozprawy na podstawie art. 106 § 1 regulaminu postępowania, Sąd (dziewiąta izba) uznał, że akta sprawy wystarczająco wyjaśniają okoliczności zawisłego przed nim sporu, i na podstawie art. 106 § 3 regulaminu postępowania zdecydował o wydaniu rozstrzygnięcia z pominięciem ustnego etapu postępowania.

32 W swej skardze skarżąca wnosi do Sądu o:

– stwierdzenie dopuszczalności i zasadności niniejszej skargi;

– w rezultacie:

  – stwierdzenie nieważności spornego sprawozdania z oceny i decyzji ASBR za 2015 r.;

  – o ile to konieczne, stwierdzenie nieważności decyzji z dni 2 maja i 15 września 2016 r., w których oddalono, odpowiednio, skargę administracyjną i zażalenie wniesione przez skarżącą;

– nakazanie EBC wypłaty zadośćuczynienia za krzywdę oszacowaną ex aequo et bono na kwotę 15 000 EUR;

– obciążenie EBC całością kosztów postępowania.

33 EBC wnosi do Sądu o:

– oddalenie skargi;

– obciążenie skarżącej kosztami postępowania.

Co do prawa

34 Na poparcie swojego żądania mającego na celu stwierdzenie nieważności spornego sprawozdania z oceny skarżąca podnosi trzy zarzuty: pierwszy dotyczący naruszenia wytycznych EBC w sprawie oceny (Guide to the ECB appraisal) oraz prawa do obrony i obowiązku należytej staranności, w zakresie w jakim EBC odmówił jej między innymi możliwości asysty przedstawiciela związku zawodowego w czasie spotkania w sprawie oceny, drugi dotyczący naruszenia zasad bezstronności i obiektywizmu oraz art. 41 Karty praw podstawowych Unii Europejskiej, ponieważ między innymi oceniająca 2 wyrażała w odniesieniu do niej uwagi świadczące o tym, że nie jest w stanie pełnić funkcji oceniającego w sposób obiektywny i bezstronny, oraz trzeci dotyczący oczywistych błędów w ocenie.

35 Na poparcie swojego żądania dotyczącego stwierdzenia nieważności decyzji ASBR za 2015 r. skarżąca podnosi dwa zarzuty: pierwszy dotyczący niezgodności z prawem spornego sprawozdania z oceny, na którym opiera się decyzja ASBR za 2015 r., i drugi dotyczący naruszenia wytycznych w sprawie ASBR, zawartych w dokumencie ECB zatytułowanym „The Annual Salary and Bonus Review", oraz art. 41 karty praw podstawowych, ponieważ decyzja ASBR za 2015 r. nie zawiera uzasadnienia, a skarżąca nie została uprzednio wysłuchana.

36 Skarżąca nie podnosi szczegółowych zarzutów dotyczących żądania zmierzającego do stwierdzenia nieważności decyzji z dni 2 maja i 15 września 2016 r. oddalających, odpowiednio, jej skargę administracyjną i zażalenie.

W przedmiocie żądań dotyczących stwierdzenia nieważności decyzji z dni 2 maja i 15 września 2016 r. oddalających, odpowiednio, skargę administracyjną i zażalenie

37 Należy przypomnieć, że zgodnie z utrwalonym orzecznictwem żądania skierowane przeciwko oddaleniu zażalenia skutkują poddaniem ocenie sądu aktu, na który wniesione zostało zażalenie, i jako takie są pozbawione autonomicznej treści (zob. podobnie wyroki: z dnia 17 stycznia 1989 r., Vainker/Parlament, 293/87, EU:C:1989:8, pkt 8; z dnia 6 kwietnia 2006 r., Camós Grau/Komisja, T-309/03, EU:T:2006:110, pkt 43).

38 Biorąc pod uwagę, iż w niniejszej sprawie decyzje z dni 2 maja i 15 września 2016 r. oddalające, odpowiednio, skargę administracyjną i zażalenie potwierdzają jedynie sporne sprawozdanie z oceny i decyzję ASBR za 2015 r., należy stwierdzić, że żądania stwierdzenia nieważności decyzji z dni 2 maja i 15 września 2016 r. nie mają autonomicznej treści, w związku z czym nie ma potrzeby rozpoznawania ich osobno, nawet jeśli przy ocenie zgodności z prawem spornego sprawozdania z oceny trzeba będzie wziąć pod uwagę uzasadnienie zawarte w tych decyzjach (zob. podobnie wyrok z dnia 9 grudnia 2009 r., Komisja/Birkhoff, T-377/08 P, EU:T:2009:485, pkt 58, 59 i przytoczone tam orzecznictwo).

W przedmiocie żądania stwierdzenia nieważności spornego sprawozdania z oceny

W przedmiocie zarzutu pierwszego dotyczącego naruszenia wytycznych EBC w sprawie oceny, prawa do obrony i obowiązku należytej staranności

39 Skarżąca twierdzi, że wytyczne EBC w sprawie oceny zostały naruszone z trzech względów dotyczących, po pierwsze, zarzucanego braku dialogu w sytuacji braku spotkania w sprawie oceny, co narusza jej prawa do obrony, po drugie, zarzucanego braku określenia w spornym sprawozdaniu z oceny sposobów poprawy i wyznaczania celów, co narusza obowiązek staranności, i, po trzecie, zarzucanego braku stanowiska trzeciego przełożonego w spornym sprawozdaniu z oceny.

40 W odniesieniu do pierwszej części zarzutu pierwszego dotyczącego naruszenia wytycznych EBC w sprawie oceny, braku dialogu i naruszenia praw do obrony skarżąca twierdzi zasadniczo, że zgodnie z wytycznymi EBC w sprawie oceny członkom personelu EBC mogą towarzyszyć podczas spotkania w sprawie oceny przedstawiciele związków zawodowych i że odmawiając obecności takiej osoby podczas tego spotkania, oceniający 1 faktycznie pozbawił ją możliwości spotkania w sprawie oceny, o którym mowa w tych wytycznych, czym naruszył jej prawo do obrony.

41 EBC podważa powyższe argumenty.

42 W tym względzie, po pierwsze, w odniesieniu do charakteru prawnego wytycznych EBC w sprawie oceny należy wskazać, że z orzecznictwa wynika, że o ile wytycznych nie można uznać za normę prawną, której w każdej sytuacji musi przestrzegać administracja, przewidują one normę postępowania, która stanowi pewną wskazówkę dla praktyki administracyjnej i od której administracja nie może odstąpić w konkretnym przypadku bez podania powodów, które byłyby zgodne z zasadą równego traktowania. Dana instytucja, przyjmując bowiem takie normy postępowania i oznajmiając poprzez ich publikację, że od tej pory będzie je stosować do przypadków w nich przewidzianych, sama ogranicza własne uznanie i nie może odstąpić od tych norm bez narażania się w odpowiednim razie na sankcje z tytułu naruszenia ogólnych zasad prawa, takich jak zasada równego traktowania lub ochrony uzasadnionych oczekiwań. Nie można więc wykluczyć, że takie generalnie obowiązujące normy postępowania, pod pewnymi warunkami i w zależności od swej treści, mogą wywoływać skutki prawne (zob. podobnie wyroki: z dnia 18 września 2015 r., Wahlström/Frontex, T-653/13 P, EU:T:2015:652, pkt 61 i przytoczone tam orzecznictwo; z dnia 19 października 2017 r., Possanzini/Frontex, T-686/16 P, niepublikowany, EU:T:2017:734, pkt 43).

43 W niniejszej sprawie należy wskazać z jednej strony, że skarżąca odmówiła udziału w spotkaniu w sprawie oceny, podczas gdy według wytycznych EBC w sprawie oceny była do tego zobowiązana. Wspomniane wytyczne stanowią bowiem, że „osoby oceniane są zobowiązane do uczestniczenia w spotkaniu w sprawie oceny oraz do otrzymywania informacji zwrotnych od przełożonych".

44 Z drugiej strony należy wskazać, że z treści wytycznych EBC w sprawie oceny wynika, iż spotkania w sprawie oceny z założenia odbywają się pomiędzy oceniającym i ocenianym. Wspomniane wytyczne stanowią bowiem, co następuje:

„[S]potkania w sprawie oceny powinny zasadniczo mieć charakter dwustronny i odbywać się pomiędzy oceniającym i ocenianym. W przypadku takiej organizacji pracy, gdzie osoba oceniana składa sprawozdanie więcej niż jednemu przełożonemu, pierwszy oceniający zbiera stanowiska pozostałych przełożonych i umieszcza je w formularzu. Jeśli zostanie to uznane za konieczne, mogą odbyć się dodatkowe spotkania w sprawie oceny osoby ocenianej i pozostałych przełożonych".

45 Jak podnosi EBC, wyrażenie „zasadniczo" pozwala odróżnić zasadę ogólną od wyjątku. I tak, podczas gdy spotkanie w sprawie oceny ma zazwyczaj charakter dwustronny, nie wyklucza się udziału osoby trzeciej. Wbrew twierdzeniom skarżącej w żaden sposób nie oznacza to jednak, że obecność

przedstawiciela IPSO jest dopuszczalna. W tym względzie, jak podnosi EBC, przypadki, w których członkom personelu mogą towarzyszyć przedstawiciele związków zawodowych, są ograniczone do niektórych szczegółowych przepisów zasad wewnętrznych w EBC, z których to wszystkie odnoszą się do sytuacji konfliktowych (spory indywidualne, procedura dotycząca kontroli administracyjnej, skarg lub odwołań, dochodzenie administracyjne) lub wrażliwych (nieformalne postępowanie rozjemcze dotyczące polityki na rzecz godności w pracy). Przepisy te zostały streszczone w pkt 3 lit. d) protokołu porozumienia zawartego pomiędzy EBC i IPSO, zatytułowanym „Udzielanie wsparcia członkom personelu". Opisane przypadki nie obejmują spotkania w sprawie oceny. W niniejszej sprawie bezsporne jest, że skarżąca mogła być wspierana przez pana L. podczas spotkań dotyczących postępowania w sprawie godności w pracy, które to zostało wyraźnie wymienione w pkt 3 lit. d) protokołu porozumienia zawartego pomiędzy EBC i IPSO. Z akt sprawy wynika ponadto, że „w razie wątpliwości lub poważnych trudności" skarżąca i oceniający 1 rzeczywiście mogli skorzystać z możliwości przewidzianych w wytycznych EBC w sprawie oceny, a mianowicie ze wskazówek DG-ZL i przedstawiciela personelu.

46 Argument skarżącej, że wsparcie ze strony zaufanej osoby jest praktyką stosowaną w innych instytucjach mimo braku konkretnych regulacji prawnych, nie podważa niniejszej analizy. Po pierwsze, skarżąca nie przedstawiła żadnego dowodu w tym zakresie. Po drugie, nie zostało ustalone, że taka praktyka jest stosowana poza sytuacjami konfliktowymi, takimi jak te, które mogą pojawić się podczas procedury w przypadku nienależytego wykonywania obowiązków lub postępowań dyscyplinarnych. Na podobnej zasadzie niniejszej analizy nie podważa okoliczność, że w styczniu 2017 r. EBC zaproponował, aby ze względu na [*poufne*] skarżącej towarzyszył jej niezależny obserwator, doradca medyczny lub socjalny.

47 Po drugie, należy wskazać, że zgodnie z utrwalonym orzecznictwem sprawozdanie z oceny nie może zostać ostatecznie przyjęte bez zapewnienia danemu urzędnikowi możliwości faktycznego wysłuchania. Nieprawidłowość w postępowaniu dotyczącym sporządzenia sprawozdania z oceny, polegająca na pominięciu dialogu z urzędnikiem, stanowi naruszenie prawa do bycia wysłuchanym (zob. wyrok z dnia 30 czerwca 2015 r., Z/Trybunał Sprawiedliwości, F-64/13, EU:F:2015:72, pkt 89 i przytoczone tam orzecznictwo).

48 Zgodnie z orzecznictwem bezpośredni kontakt między ocenianym i oceniającym może bowiem służyć nawiązaniu szczerego i głębszego dialogu, umożliwiającego zainteresowanym dokładne oszacowanie charakteru, przyczyn i zakresu dzielących ich ewentualnie rozbieżności, a także lepsze wzajemne zrozumienie, tym bardziej zaś w sytuacji, gdy trzeba zaradzić bardzo nabrzmiałej między nimi osobistej sytuacji (zob. wyrok z dnia 30 czerwca 2015 r., Z/Trybunał Sprawiedliwości, F-64/13, EU:F:2015:72, pkt 93 i przytoczone tam orzecznictwo). Bez bezpośrednich kontaktów między oceniającym a ocenianym ocena nie spełniałaby w pełni swojej funkcji narzędzia zarządzania zasobami ludzkimi i wspierania zainteresowanego na ścieżce rozwoju zawodowego (zob. podobnie wyrok z dnia 18 września 2015 r., Wahlström/Frontex, T-653/13 P, EU:T:2015:652, pkt 25 i przytoczone tam orzecznictwo).

49 Należy jednak stwierdzić, że w niniejszej sprawie skarżąca została dwukrotnie zaproszona na spotkanie w sprawie oceny. Następnie dwukrotnie przypomniano jej o terminie przewidzianym w wytycznych EBC w sprawie oceny. DG-ZL poinformowała ją, że postępowanie w sprawie godności w pracy nie powoduje zawieszenia postępowania w sprawie oceny. Z akt sprawy nie wynika, że skarżąca podjęła działania w celu przyśpieszenia ewentualnej odpowiedzi członka zarządu EBC odpowiedzialnego za sprawy kadrowe dotyczącej obecności przedstawiciela związku zawodowego na spotkaniu w sprawie oceny. Z akt sprawy nie wynika również, aby skarżąca zaproponowała rozwiązanie kompromisowe, bez udziału przedstawiciela IPSO, w celu ułatwienia bezpośredniego kontaktu z oceniającym 1 w terminie zalecanym przez wytyczne EBC w sprawie oceny.

50 Należy zatem uznać, że skarżącej zapewniono możliwość faktycznego wysłuchania przed ukończeniem spornego sprawozdania z oceny i że z tej możliwości nie skorzystała.

51 W tych okolicznościach skarżąca nie może powołać się na to, że nie wzięła udziału we wspomnianym spotkaniu z tego powodu, iż obawiała się go ze względu na napięte stosunki z oceniającym, ani nie może powoływać się na sytuację, którą sama zaaranżowała, w celu zakwestionowania prawidłowości spornego sprawozdania z oceny lub postępowania w sprawie oceny w tym zakresie (zob. podobnie wyrok z dnia 9 lutego 1988 r., Picciolo/Komisja, 1/87, EU:C:1988:67, pkt 24).

52 W świetle okoliczności niniejszej sprawy i całości rozważań przedstawionych w pkt 42–51 powyżej należy uznać, że EBC nie pozbawił skarżącej możliwości odbycia spotkania w sprawie oceny, przewidzianego w wytycznych EBC w sprawie oceny, poprzez odmowę obecności przedstawiciela związkowego podczas wspomnianego spotkania, a zatem nie naruszył jej prawa do obrony.

53 Wobec powyższego pierwszą część zarzutu pierwszego należy oddalić jako bezzasadną.

54 Sąd uważa za stosowne zbadanie następnie zarzutu drugiego dotyczącego naruszenia zasad obiektywizmu i bezstronności oraz art. 41 karty praw podstawowych.

W przedmiocie zarzutu drugiego dotyczącego naruszenia zasad obiektywizmu i bezstronności oraz art. 41 karty praw podstawowych

55 Skarżąca twierdzi zasadniczo, że sporne sprawozdanie z oceny zawiera błędy ze względu na zarzucany brak bezstronności oceniającej 2. W tym względzie skarżąca powołuje się na uwagi oceniającej 2 w czterech wiadomościach elektronicznych, zawarte w dokumentach XVII, XXV i XXXVI załącznika A.12 i w załączniku A.19 do skargi (zwanych dalej „spornymi dokumentami"), które jej zdaniem wskazują, że oceniająca 2 nie była już w stanie wykonywać swoich obowiązków w sposób obiektywny i bezstronny.

56 Skarżąca twierdzi również bardziej wprost, że biorąc pod uwagę przedstawione przez oceniającą 2 wypowiedzi oceniającej 3, która była przełożoną skarżącej w czasie delegowania i również sporządziła jej negatywną ocenę, oceniająca 3 nie była w stanie ocenić skarżącej w sposób obiektywny.

57 Wreszcie skarżąca wskazuje na napięte stosunki z oceniającym 1 i na postępowanie w sprawie godności w pracy oraz podnosi, że sporne sprawozdanie z oceny mogłoby być inne, gdyby została zapewniona bezstronność oceniającego 1.

58 EBC kwestionuje dopuszczalność spornych dokumentów oraz zasadność zarzutu drugiego.

– *W przedmiocie dopuszczalności spornych dokumentów*

59 EBC ma wątpliwości co do dopuszczalności spornych dokumentów oraz sposobów użytych przez skarżącą w celu zdobycia do nich dostępu. Jednak nie domaga się wyraźnie usunięcia ich z akt sprawy.

60 Zdaniem EBC wiadomości elektroniczne zawarte w dokumentach XVII i XXV załącznika A.12 stanowią część regularnej wymiany korespondencji pomiędzy przełożonymi w związku z wykonywanymi przez nich obowiązkami kierowniczymi i nie są publicznie dostępne. Wiadomość elektroniczna znajdująca się w dokumencie XXXVI załącznika A.12 jest niejawną wymianą korespondencji pomiędzy oceniającą 2 i jej małżonkiem w ramach kontaktów o charakterze prywatnym. Wreszcie, wiadomość elektroniczna znajdująca się w załączniku A.19 stanowi wymianę osobistej i niejawnej korespondencji pomiędzy oceniającą 2 i jej „coachem" w ramach relacji zaufania niezbędnej do prawidłowego funkcjonowania tej służby, o której skarżąca nie wiedziała i do wykorzystania której nie była uprawniona. Według EBC okoliczność, że wiadomość elektroniczna znajdująca się w załączniku A.19 została anonimowo pozostawiona na biurku skarżącej – co zdaniem EBC wydaje się mało prawdopodobne – nie ma wpływu na poufny charakter tego dokumentu i nie usprawiedliwia wykorzystania go przed Sądem przez skarżącą.

61 Skarżąca zaznacza, że z wyjątkiem załącznika A.19 przekazała już EBC pozostałe dokumenty w ramach postępowania poprzedzającego wniesienie skargi, a instytucja ta nie wyrażała co do tego wątpliwości. Skarżąca stwierdza, że „nie użyła żadnego sposobu i nie zdobyła dostępu […] do wiadomości", które po prostu zostały anonimowo umieszczone na jej biurku lub w przegródce z dokumentami. Skarżąca uważa, że sporne dokumenty są istotne dla wykazania braku bezstronności i obiektywizmu oceniającej 2 niezbędnych do wykonywania przez nią zadań wobec skarżącej i że mają one decydujące znaczenie dla celów uzasadnienia podniesionego zarzutu.

62 Wątpliwości EBC co do dopuszczalności spornych dokumentów opierają się na trzech podstawach, to znaczy przede wszystkim na charakterze wewnętrznym wiadomości elektronicznych znajdujących się w dokumentach XVII i XXV załącznika A.12, następnie poufnym i osobistym charakterze wiadomości elektronicznych znajdujących się w dokumencie XXXVI załącznika A.12 oraz w załączniku A.19 i wreszcie okoliczności, że te cztery dokumenty zostały uzyskane w sposób niezgodny z prawem.

63 Należy wskazać w tym względzie, że ani ewentualny poufny charakter rozpatrywanych dokumentów, ani fakt, że dokumenty te mogły zostać uzyskane w sposób niezgodny z prawem, nie wyklucza pozostawienia ich w aktach sprawy. Po pierwsze bowiem nie istnieje przepis przewidujący wyraźny zakaz uwzględniania dowodów uzyskanych w sposób bezprawny (zob. podobnie wyrok z dnia 12 maja 2015 r., Dalli/Komisja, T-562/12, EU:T:2015:270, pkt 47; zob. również, w ramach prawa konkurencji, wyrok z dnia 8 września 2016 r., Goldfish i in./ Komisja, T-54/14, EU:T:2016:455, pkt 44 i 76).

64 A zatem w pewnych sytuacjach nie wymagano od strony skarżącej, by wykazała, że uzyskała dokument poufny, przywoływany na poparcie jej skargi, w sposób zgodny z prawem. Sąd stwierdził, ważąc podlegające ochronie interesy, że należy dokonać oceny, czy wyjątkowe okoliczności, takie jak decydujący charakter przedstawienia dokumentów w celu zapewnienia kontroli zgodności z prawem procedury wydania zaskarżonego aktu (zob. podobnie wyrok z dnia 6 marca 2001 r., Dunnett i in./EBI, T-192/99, EU:T:2001:72, pkt 33, 34) lub ustalenia istnienia nadużycia władzy (zob. podobnie wyrok z dnia 29 lutego 1996 r., Lopes/Trybunał Sprawiedliwości, T-280/94, EU:T:1996:28, pkt 59), uzasadniają nieusuwanie dokumentu z akt (wyroki: z dnia 8 lipca 2008 r., Franchet i Byk/Komisja, T-48/05, EU:T:2008:257, pkt 79; z dnia 2 października 2009 r., Estonia/Komisja, T-324/05, EU:T:2009:381, pkt 54; z dnia 12 maja 2015 r., Dalli/Komisja, T-562/12, EU:T:2015:270, pkt 48).

65 Po drugie, Trybunał nie wykluczył możliwości, by nawet dokumenty wewnętrzne mogły w niektórych przypadkach zostać zgodnie z prawem umieszczone w aktach sprawy (wyroki: z dnia 2 października 2009 r., Estonia/Komisja, T-324/05, EU:T:2009:381, pkt 55; z dnia 12 maja 2015 r., Dalli/Komisja, T-562/12, EU:T:2015:270, pkt 47).

66 Należy wskazać wreszcie, że zgodnie z orzecznictwem okoliczności pozwalające na pozostawienie dokumentów wewnętrznych w aktach to w szczególności te okoliczności, które mogą zostać uwzględnione w celu umieszczenia w aktach danej sprawy dokumentów uzyskanych ewentualnie w sposób niezgodny z prawem i wskazanych w pkt 64 powyżej (zob. podobnie wyroki: z dnia 6 marca 2001 r., Dunnett i in./EBI, T-192/99, EU:T:2001:72, pkt 33; z dnia 2 października 2009 r., Estonia /Komisja, T-324/05, EU:T:2009:381, pkt 56).

67 W odniesieniu do ważenia podlegających ochronie interesów niezbędne jest uwzględnienie wartości dowodowej spornych dokumentów, których autentyczność nie została zakwestionowana, warunków ich uzyskania oraz wewnętrznego, poufnego lub osobistego charakteru tych dokumentów.

68 Przede wszystkim należy zauważyć, że w niniejszym przypadku skarżąca twierdzi, iż „nie użyła żadnego sposobu i nie zdobyła dostępu" do spornych dokumentów, które po prostu zostały „anonimowo umieszczone na jej biurku lub w przegródce z dokumentami". Mimo że według EBC wydaje się to mało prawdopodobne, nie zostało dowiedzione, iż skarżąca sama w sposób niezgodny z prawem uzyskała te wiadomości elektroniczne (zob. podobnie wyrok z dnia 12 maja 2015 r., Dalli/Komisja, T-562/12, EU:T:2015:270, pkt 49).

69 Ponadto Sąd stwierdza, że EBC nie przedstawił żadnego argumentu lub dowodu mającego na celu wykazanie bezprawności uzyskania wspomnianych dokumentów lub że skarżąca wiedziała, w jaki sposób sporne dokumenty zostały uzyskane. Z akt sprawy nie wynika bowiem, że EBC przeprowadziła, na etapie postępowania poprzedzającego wniesienie skargi lub po wniesieniu niniejszej skargi, jakiekolwiek dochodzenie w celu określenia, w jaki sposób sporne dokumenty znalazły się w posiadaniu skarżącej. Okoliczności tej sprawy różnią się zatem od okoliczności sprawy, której dotyczy wyrok z dnia 8 maja 2008 r., Suvikas/Rada (F-6/07, EU:F:2008:55). We wspomnianym przypadku dotyczącym procedury wyboru wszczęto postępowanie sprawdzające w ciągu dwóch dni od przesłania do Rady Unii Europejskiej przez stronę skarżącą, w uzupełnieniu złożonego wniosku o weryfikację, dokumentów prac komisji konkursowej częściowo podlegających zasadzie poufności. Okazało się, że kolega strony skarżącej przedostał się do biura jednego z członków komitetu ds. naboru pod jego nieobecność, bez zezwolenia zrobił fotokopie dokumentów, które znajdowały się na jego biurku, i wysłał je do strony skarżącej, i że w dacie złożenia skargi z załącznikami strona skarżąca wiedziała, w jaki sposób wspomniany kolega uzyskał przedmiotowe dokumenty (wyrok z dnia 8 maja 2008 r., Suvikas/Rada, F-6/07, EU:F:2008:55, pkt 25, 67).

70 Sąd zauważa co prawda, że skarżąca, jak każda rozsądna osoba w okolicznościach takich, jak okoliczności niniejszej sprawy, mogła sądzić, iż sporne dokumenty zostały uzyskane niezgodnie z prawem, i mieć wątpliwości co do akceptowalności etyki zawodowej osoby, która zdobyła do nich dostęp (zob. podobnie i analogicznie wyrok z dnia 8 maja 2008 r., Suvikas/Rada, F-6/07, EU:F:2008:55, pkt 67).

71 Nie zmienia to jednak faktu, że okoliczności uzyskania spornych dokumentów nie zostały ustalone.

72 Następnie należy wskazać, że sporne dokumenty zostały przywołane konkretnie jako poszlaki wskazujące na to, iż oceniająca 2 nie potrafiła wypełnić swoich zadań w sposób obiektywny i bezstronny, i są, zdaniem skarżącej, determinujące i konieczne w celu wykazania zasadności podniesionego zarzutu.

73 W tym względzie należy przypomnieć, po pierwsze, że charakter wewnętrzny wiadomości elektronicznych znajdujących się w dokumentach XVII i XXV załącznika A.12 nie stanowi przeszkody dla dopuszczalności tych dokumentów (zob. pkt 63, 65 i 66 powyżej). Odnośnie do wiadomości elektronicznych znajdujących się w dokumencie XXXVI załącznika A.12 oraz w załączniku A.19, chociaż dokumenty te można uznać za dokumenty prywatne i niejawne dla oceniającej 2, dotyczą one jednak wyłącznie spraw służbowych i zostały wysłane ze służbowej skrzynki e-mail udostępnianej członkom personelu EBC przez Bank, a w polu przeznaczonym na temat wiadomości brak jest odniesienia do ich osobistego lub prywatnego charakteru.

74 Należy zauważyć, że od wejścia w życie traktatu z Lizbony trzeba uwzględnić kartę praw podstawowych, która zgodnie z art. 6 ust. 1 akapit pierwszy TUE „ma taką samą moc prawną jak traktaty". Ponadto art. 6 ust. 3 TUE potwierdza, że prawa podstawowe zagwarantowane w europejskiej Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności, podpisanej w Rzymie w dniu 4 listopada 1950 r. (zwanej dalej „EKPC"), stanowią część prawa Unii Europejskiej jako zasady ogólne.

75 Artykuł 52 ust. 3 karty praw podstawowych wyjaśnia, że w zakresie, w jakim zawiera ona prawa, które odpowiadają prawom zagwarantowanym w EKPC, ich znaczenie i zakres są takie same jak praw przyznanych przez tę konwencję. Zgodnie z wyjaśnieniami do tego postanowienia znaczenie i zakres przyznanych praw są określone nie tylko przez tekst EKPC, ale także przez orzecznictwo Europejskiego Trybunału Praw Człowieka (wyrok z dnia 22 grudnia 2010 r., DEB, C-279/09, EU:C:2010:811, pkt 35).

76 Wprawdzie ETPC miał niedawno okazję przypomnieć, że wiadomości elektroniczne wysyłane z miejsca pracy mogą wchodzić w zakres art. 8 EKPC (wyrok ETPC z dnia 22 lutego 2018 r., Libert przeciwko Francji, CE:ECHR:2018:0222JUD000058813, § 24), a przez to w zakres pojęcia „życie prywatne"

i „korespondencja”. Z tego samego wyroku wynika jednak, że za naruszenie art. 8 ETPC nie może być uznana każda ingerencja w życie prywatne (zob. podobnie wyrok ETPC z dnia 22 lutego 2018 r., Libert przeciwko Francji, CE:ECHR:2018:0222JUD000058813, § 37, 46 i 53).

77 W niniejszej sprawie w odniesieniu do wiadomości elektronicznych zawartych w dokumencie XXXVI załącznika A.12 i w załączniku A.19 należy wskazać, że EBC nie przedstawił żadnego argumentu dotyczącego prawa do życia prywatnego i rodzinnego oraz tajemnicy korespondencji na podstawie art. 7 karty praw podstawowych, który to odpowiada art. 8 ust. 1 EKPC. W odniesieniu do pierwszej ze wspomnianych wiadomości elektronicznych EBC poprzestał na stwierdzeniu, że wiadomość ta była poufną wymianą korespondencji pomiędzy oceniającą 2 i jej małżonkiem w ramach kontaktów o charakterze prywatnym. W odniesieniu do drugiej ze wspomnianych wiadomości EBC poprzestał na równie lakonicznym stwierdzeniu, po pierwsze, że jest to prywatna i poufna korespondencja pomiędzy oceniającą 2 i jej „coachem” w ramach relacji zaufania niezbędnej do prawidłowego funkcjonowania tej służby, o której skarżąca nie wiedziała i do wykorzystania której nie była uprawniona, oraz, po drugie, że to, iż wiadomość tę pozostawiono anonimowo na biurku skarżącej, nie usprawiedliwia wykorzystania jej przed Sądem przez skarżącą.

78 Ponadto, jak przypomniano w pkt 63 powyżej, prawo Unii nie przewiduje przepisów zakazujących wprost posługiwania się na gruncie postępowania sądowego dowodami pozyskanymi z naruszeniem prawa (zob. podobnie wyrok z dnia 8 września 2016 r., Goldfish i in./Komisja, T-54/14, EU:T:2016:455, pkt 76).

79 Wreszcie, poufny charakter wiadomości elektronicznych znajdujących się w dokumencie XXXVI załącznika A.12 i w załączniku A.19 również nie stanowi przeszkody dla ich dopuszczalności w ramach niniejszej skargi (zob. pkt 63, 65 i 66 powyżej).

80 Po drugie, należy wskazać, że EBC odrzuca twierdzenie dotyczące braku bezstronności oceniającej 2. Sporne dokumenty mogą zatem wykazać okoliczności zarzucane przez skarżącą i są niezbędne w celu zbadania prawidłowości spornego sprawozdania z oceny. Okoliczności niniejszej sprawy różnią się zatem od okoliczności sprawy zakończonej wyrokiem z dnia 8 maja 2008 r., Suvikas/Rada (F-6/07, EU:F:2008:55), również pod tym względem. We wspomnianej wyżej sprawie okoliczności powołane przez stronę skarżącą na poparcie argumentacji, zgodnie z którą postępowanie w sprawie naboru było nieprawidłowe, zostały bowiem wyraźnie uznane przez Radę. W związku z tym Sąd stwierdził, że niektóre dokumenty nie były konieczne do zbadania prawidłowości rozpatrywanego postępowania w sprawie naboru (wyrok z dnia 8 maja 2008 r., Suvikas/Rada, F-6/07, EU:F:2008:55, pkt 68).

81 Wreszcie skarżąca twierdzi, co nie zostało podważone, że w ramach postępowania poprzedzającego wniesienie skargi przekazała już EBC pozostałe sporne dokumenty z wyjątkiem załącznika A.19, nie wzbudzając tym żadnych wątpliwości ze strony EBC. W tym względzie należy stwierdzić, że w decyzji z dnia 2 maja 2016 r. oddalającej skargę administracyjną nie ma wyraźnych odniesień do wspomnianych dokumentów. Decyzja z dnia 15 września 2016 r. oddalająca zażalenie stwierdza, że skarżąca zarzuca oczywisty brak obiektywizmu, neutralności i bezstronności w spornym sprawozdaniu z oceny i że skarżąca przedłożyła dokumenty, które rzekomo poświadczają zamiar jej przełożonych „odwetowego” odwołania jej ze stanowiska. Wspomniana decyzja stwierdza, że treść spornego sprawozdania z oceny w żadnym razie nie wskazuje na zamiar działań odwetowych lub nadużycie władzy i że przedstawione dowody nie pozwalają same w sobie na stwierdzenie nadużycia władzy.

82 Zważywszy na te rozważania i mając na względzie szczególne okoliczności niniejszego sporu, charakter spornych dokumentów oraz orzecznictwo wymienione w pkt 63–66 i 78 powyżej, należy stwierdzić dopuszczalność spornych dokumentów.

– W przedmiocie zasadności zarzutu drugiego dotyczącego naruszenia zasad obiektywizmu i bezstronności oraz art. 41 karty praw podstawowych

83 Po pierwsze, skarżąca podnosi, że oceniająca 2 wielokrotnie formułowała w stosunku do niej oceny, które wykraczały poza to, co może wyrazić kierownik wydziału i drugi oceniający, wskazujące na stronniczość i uprzedzenia w stosunku do niej. W konsekwencji, zdaniem skarżącej, wymóg bezstronności subiektywnej nie został zapewniony.

84 Skarżąca wskazuje w szczególności:

– okoliczność, że w wiadomości elektronicznej z dnia 16 lipca 2015 r. przesłanej przez oceniającą 2 do swojego małżonka (dokument XXXVI załącznika A.12), oceniająca 2:

  – wyraziła swój zamiar zwrócenia się do członka zarządu EBC o „odwołanie [skarżącej]", uznając ją za książkowy przykład niskiej wydajności;

  – odniosła się do faktu kwestionowania przez skarżącą wcześniej wydanych przez nią decyzji oraz decyzji oceniającego 1, co odbierała negatywnie;

  – twierdziła, że skarżąca ma tak złą reputację, iż nie chce jej żaden wydział, włącznie z DG-[*poufne*], z której została delegowana ze względu na „bałagan" („mess"), jaki tam zrobiła;

– okoliczność, że w dniu 11 czerwca 2015 r., w wiadomości elektronicznej zawartej w załączniku A.19 akt sprawy, oceniająca 2 napisała do swojego „coacha", co następuje: „denerwuje mnie sama myśl, że wróci [do DIV/[*poufne*] po delegowaniu]" (the sheer thought of her coming back makes me angry); „to mnie bardzo denerwuje" (it just makes me very angry); „muszę znaleźć sposób, aby ograniczyć jej wpływ na nas i na mnie samą w szczególności" (I have to think of ways to limit her impact on us and myself, in particular);

– okoliczność, że w wiadomości elektronicznej z dnia 20 marca 2015 r. (dokument XVII załącznika A.12) oceniająca 2 wyraziła negatywne opinie na jej temat oraz wskazała, że oceniająca 3 stwierdziła, iż nie chce, aby została delegowana;

– okoliczność, że w dniu 9 lutego 2015 r. oceniająca 2 napisała w wiadomości elektronicznej zawartej w dokumencie XXV załącznika A.12 do trzech członków z najwyższego kierownictwa DG „[*poufne*]", wyrażając zdziwienie, iż skarżąca znajduje się w wykazach urzędników powiązanych z projektem [*poufne*], „zważywszy na to, że znane są Państwu wyniki pracy [skarżącej] w EBC" ([g]iven that you know about [the applicant's] performance here in the Bank), i okoliczność, że oceniająca 2, poza jakąkolwiek zorganizowaną i przejrzystą procedurą, przekazała w ten sposób najwyższym przełożonym EBC, że skarżąca osiąga złe wyniki, że jej udział we wspomnianym projekcie budzi wątpliwości, że nie jest w stanie wziąć udziału w tym projekcie i że nie ma prawa w nim uczestniczyć ze względu na jej rzekomo niezadowalające osiągnięcia;

– okoliczność, że w wiadomości elektronicznej z dnia 14 kwietnia 2015 r. dotyczącej protokołu z jej oceny śródokresowej oceniająca 2 stwierdziła, iż woli nie przeprowadzać z nią spotkania, wskazując, co następuje: „Chcąc oszczędzić niepotrzebnych wysiłków, czy powinnam nalegać na rozmowę, wiedząc, że jej stanowisko jest przeciwstawne do naszego?" (In the spirit of economising, why should I insist on talking to her when we know that her position and our position are orthogonal?).

85 Zdaniem skarżącej właśnie w świetle tego naruszenia wymogu bezstronności, określonego w art. 41 karty praw podstawowych, należy interpretować oceny zawarte w spornym sprawozdaniu z oceny, które mogłyby być inne, gdyby została zagwarantowana bezstronność zarówno oceniającej 2, jak i oceniającego 1. W tym względzie skarżąca podkreśla niektóre uwagi oceniającej 2 w pkt 5.2 spornego sprawozdania z oceny, w szczególności w odniesieniu do:

– jej rzekomego braku etyki zawodowej, ponieważ pominęła swojego przełożonego;

– zakwestionowania przez nią sprawozdania z oceny za 2014 r. i decyzji ASBR za 2014 r., co według oceniającej 2 miało hamujący wpływ na jej delegowanie do DG-[*poufne*];

– usiłowania zrzucenia odpowiedzialności na swoją przełożoną;

– okoliczności jej „nieudanego" delegowania;

– jej niewystarczającej skuteczności, ponieważ jej osiągnięcia odbiegają od tego, czego można oczekiwać od [*poufne*].

86 Według skarżącej poprzez swoje wiadomości i treść komunikatów do osób trzecich oceniająca 2 nie tylko rozpowszechniała informacje naruszające jej dobre imię, ale robiła to w oczerniający ją sposób.

87 Po drugie, skarżąca twierdzi, że oceniająca 3 nie była w stanie ocenić jej w sposób obiektywny, ponieważ według jednego ze spornych dokumentów – wiadomości elektronicznej z dnia 20 marca 2015 r. (dokument XVII załącznika A.12) – oceniająca 3 stwierdziła, że nie chce delegowania, odnosząc się do „przypadku", którym zajmowała się w czasie, gdy pracowała w DG-[*poufne*], a mianowicie do wniesionej przez skarżącą skargi o mobbing, która ostatecznie została oddalona.

88 Po trzecie, skarżąca twierdzi, że sporne sprawozdanie z oceny mogłoby być inne, gdyby została zagwarantowana bezstronność oceniającego 1.

89 EBC twierdzi, że zarzut drugi jest bezzasadny. Przede wszystkim skarżąca nie przedstawiła dowodu, że oceniająca 2 nie była obiektywna i bezstronna. Pomimo tego, że z części akt sprawy wynika, iż skarżąca mogła spowodować rozczarowanie u oceniającej 2 i być może również u oceniającej 3, rozczarowanie to nie wynika z osobistego odczucia, ale ze zmęczenia i znużenia w kontekście zawodowym w odniesieniu do wydajności i skuteczności skarżącej, co nie świadczy o braku obiektywizmu i stronniczości. Zdaniem EBC oceniająca 2 nie przekroczyła swoich kompetencji kierownika wydziału, odpowiedzialnego za zespół i troszczącego się o prawidłowe funkcjonowanie swojej instytucji. Realizując swoje zadania przełożonego, oceniająca 2 wyraziła nie tylko swoją opinię, ale i zaniepokojenie złą sytuacją w swoim dziale. Następnie EBC twierdzi, że nawet gdyby postępowanie oceniającej 2 mogło budzić zastrzeżenia, quod non, jej działanie nie miało wpływu na ogólną ocenę skarżącej, ponieważ oceniająca 2, jako drugi oceniający, potwierdziła jedynie krytyczne uwagi przedstawione przez oceniającego 1, którego zarzucany brak bezstronności nie został dowiedziony. Wreszcie twierdzenie skarżącej, że sporne sprawozdanie z oceny mogłoby być inne, gdyby zapewniono jej obiektywnego i bezstronnego drugiego oceniającego, opiera się – zdaniem EBC – na domniemaniu stronniczości i ma charakter czysto spekulacyjny.

90 Na wstępie należy wskazać, po pierwsze, że nie można uwzględnić zarzutu dotyczącego tego, iż wiadomość elektroniczna z dnia 16 lipca 2015 r. przesłana przez oceniającą 2 do jej małżonka (dokument XXXVI załącznika A.12) rozpowszechniała zniesławiające plotki w odniesieniu do skarżącej. Nie dostarczono żadnych wyjaśnień pozwalających na ocenę jego zasadności. Ponadto przedmiotowa wiadomość elektroniczna nie wskazuje imiennie skarżącej. Dodatkowo z akt sprawy nie wynika, że oceniająca 2 przekazała tę wiadomość innym osobom niż adresat, jej małżonek, i to sama skarżąca dołączyła ją do akt sprawy na etapie postępowania poprzedzającego wniesienie skargi oraz do niniejszej skargi.

91 Po drugie, odnośnie do rzekomego braku bezstronności oceniającego 1 i oceniającej 3, należy wskazać, że skarżąca nie przedstawia żadnego dowodu prima facie na poparcie tego zarzutu ani żadnej szczegółowej argumentacji na poparcie powyższych zarzutów. W odniesieniu do oceniającego 1 skarżąca ogranicza się do wymienienia hipotetycznych napięć, nieporozumień i postępowania dotyczącego godności w pracy. W odniesieniu do oceniającej 3 skarżąca wyciąga jedynie ogólny wniosek z przytaczanych wypowiedzi znajdujących się w dokumencie zawartym w aktach sprawy. Podniesione okoliczności faktyczne nie zostały poparte żadnymi wystarczająco dokładnymi, obiektywnymi i spójnymi przesłankami mogącymi przemawiać za ich prawdziwością lub co najmniej prawdopodobieństwem, brakuje również jakiegokolwiek wyjaśnienia lub argumentu pozwalających ocenić ich zasadność (zob. podobnie wyrok z dnia 6 marca 2001 r., Connolly/Komisja, C-274/99 P, EU:C:2001:127, pkt 113). Z tego wynika, że oba zarzuty podniesione przez skarżącą należy uznać za bezzasadne.

92 Należy wskazać poza tym, że nieodłącznym elementem każdej dokonywanej oceny jest, w stosownych przypadkach, wyciągnięcie wniosków, które nie spełniają oczekiwań zainteresowanego. Tak samo nieodłącznym elementem każdej działalności polegającej na zarządzaniu zespołem lub wydziałem jest wymiana opinii, ustna lub pisemna, o charakterze nieformalnym lub formalnym, pomiędzy osobami pełniącymi funkcje kierownicze a wydziałem zasobów ludzkich w sprawach dotyczących funkcjonowania zespołu lub wydziału oraz uzyskanych wyników i napotykanych trudności. W związku z tym takie wnioski i taka wymiana opinii nie mogą być same z siebie zniesławieniem.

93 W odniesieniu do zarzutu dotyczącego braku bezstronności i obiektywizmu oceniającej 2 należy przypomnieć, że zgodnie z art. 41 ust. 1 karty praw podstawowych każdy ma prawo w szczególności do bezstronnego rozpatrzenia swojej sprawy przez instytucje Unii. Ten wymóg bezstronności obejmuje między innymi bezstronność subiektywną, która wymaga, aby członkowie komisji preselekcyjnej nie okazywali stronniczości lub osobistych uprzedzeń, przy czym domniemanie osobistej bezstronności istnieje aż do momentu przedstawienia dowodu przeciwnego (wyrok z dnia 5 grudnia 2017 r., Spadafora/ Komisja, T-250/16 P, niepublikowany, EU:T:2017:866, pkt 74, 75; zob. również analogicznie wyrok z dnia 13 grudnia 2012 r., Komisja/Strack, T-197/11 P i T-198/11 P, EU:T:2012:690, pkt 113).

94 Dodatkowo, jak przypomnialy strony, zgodnie z utrwalonym orzecznictwem, choć nie można wykluczyć, że dzielące urzędnika i jego przełożonego rozbieżności mogą powodować u przełożonego pewne rozdrażnienie, taka możliwość nie oznacza sama w sobie, że nie jest on już w stanie obiektywnie ocenić osiągnięć zainteresowanego. Uznaje się ponadto, że nawet fakt wniesienia przez pracownika skargi na mobbing ze strony urzędnika, który ma oceniać jego wyniki pracy, nie prowadzi sam w sobie, poza wszelkimi innymi okolicznościami, do podważenia niezależności osoby, na którą złożono tę skargę (zob. wyrok z dnia 30 czerwca 2015 r., Z/Trybunał Sprawiedliwości, F-64/13, EU:F:2015:72, pkt 71 i przytoczone tam orzecznictwo).

95 Ponadto z orzecznictwa wynika, że jedynie zaangażowanie przełożonych w czynności zawodowe podlegających im członków personelu pozwala na przeprowadzenie najwłaściwszej oceny działań osób pracujących pod ich kierownictwem (zob. podobnie wyrok z dnia 30 czerwca 2015 r., Z/Trybunał Sprawiedliwości, F-64/13, EU:F:2015:72, pkt 72 i przytoczone tam orzecznictwo). Przyjęcie argumentu, zgodnie z którym ani kierownik wydziału, ani żaden z członków kierownictwa działu, w którym jest zatrudniony członek personelu, nie powinien uczestniczyć w postępowaniu w sprawie oceny, może doprowadzić do sytuacji, w której nie zostanie zapewniona właściwa ocena wyników pracy członka personelu i jego zachowania w ramach służby (zob. podobnie wyrok z dnia 30 czerwca 2015 r., Z/Trybunał Sprawiedliwości, F-64/13, EU:F:2015:72, pkt 72).

96 Wreszcie zgodnie z utrwalonym orzecznictwem sprawozdanie z oceny przedstawia swobodnie wyrażoną opinię oceniających. W związku z tym oceny ze wspomnianego sprawozdania, podobnie jak każda osobista opinia, nierozerwalnie wiążą się z pewną subiektywnością (zob. podobnie wyrok z dnia 5 grudnia 2006 r., Angelidis/Parlament, T-416/03, EU:T:2006:375, pkt 107 i przytoczone tam orzecznictwo).

97 W niniejszej sprawie skarżąca stwierdza, że bezstronność oceny oceniającej 2 zawartej w spornym sprawozdaniu z oceny została podważona w świetle spornych dokumentów. Należy zauważyć, że sporne dokumenty obejmują okres od lutego do lipca 2015 r., przy czym ostatnia wiadomość elektroniczna z dnia 16 lipca 2015 r. została sporządzona cztery miesiące przed dodaniem oceny do spornego sprawozdania z oceny przez oceniającą 2.

98 To prawda, że jak wynika z orzecznictwa przywołanego w pkt 94 powyżej, dzielące osobę ocenianą i oceniającego rozbieżności oraz pewne rozdrażnienie oceniającego nie oznaczają same w sobie, że nie jest on już w stanie obiektywnie ocenić osiągnięć zainteresowanego. Należy również wskazać, że ocen, nawet negatywnych, zawartych w spornym sprawozdaniu z oceny nie można uznać samych w sobie za przesłanki świadczące o tym, że sprawozdanie zostało sporządzone w sposób stronniczy i nieobiektywny.

99 Jednakże należy stwierdzić, że sporne dokumenty, uznane za dopuszczalne (zob. pkt 82 powyżej), stanowią wystarczająco dokładne, obiektywne i spójne przesłanki mogące przemawiać za prawdziwością lub co najmniej prawdopodobieństwem twierdzeń skarżącej odnośnie do braku bezstronności subiektywnej oceniającej 2 (zob. podobnie wyrok z dnia 6 marca 2001 r., Connolly/Komisja, C-274/99 P, EU:C:2001:127, pkt 113). Powyższego wniosku nie podważa argument EBC, zgodnie z którym, nawet gdyby postępowanie oceniającej 2 mogło budzić zastrzeżenia, quod non, jej działanie nie miało wpływu na ogólną ocenę skarżącej, ponieważ oceniająca 2 potwierdziła jedynie krytyczne uwagi przedstawione przez oceniającego 1. W tym względzie należy wskazać, że bezstronność oceniającego 1 nie uniemożliwia stwierdzenia, iż druga ocena jest niezgodna z prawem z powodu braku bezstronności oceniającej 2. Zachowanie jednego tylko oceniającego może przesądzić o niezgodności z prawem sprawozdania z oceny jako całości (zob. przez analogię wyrok z dnia 8 maja 2008 r., Suvikas/Rada, F-6/07, EU:F:2008:55, pkt 97). W ustanowionym w EBC postępowaniu w sprawie oceny ocena dokonana przez drugiego oceniającego, będącego przełożonym pierwszego, stanowi bowiem gwarancję dla zainteresowanego członka personelu, który powinien móc liczyć na doświadczenie i bezstronność wyższego kierownictwa.

100 W niniejszym przypadku, chociaż komentarze dotyczące skarżącej w spornym sprawozdaniu z oceny, nawet negatywne, pozostają w granicach szerokiego zakresu uznania oceniającego, a w szczególności nie przekraczają granicy przykrej czy raniącej krytyki względem samej osoby zainteresowanej, należy stwierdzić, że skarżąca przedstawiła dowody wskazujące na to, iż w ocenie za 2015 r. oceniająca 2 wielokrotnie wyraziła bardzo negatywne opinie w odniesieniu do niej.

101 I tak, w wiadomości elektronicznej z dnia 9 lutego 2015 r. do trzech członków z najwyższego kierownictwa EBC dotyczącej projektu [*poufne*] (dokument XXV załącznika A.12), oceniająca 2 pyta, czy wiedzą oni o udziale skarżącej we wspomnianym projekcie, biorąc pod uwagę ich wiedzę o wynikach skarżącej w EBC, wyraża wątpliwości co do tego udziału, wyjaśniając, że „nie widzi podstaw do tego powołania" (I don't see the rationale behind this nomination), oraz wydaje się, że ma zamiar podjęcia interwencji w tej kwestii, prosząc o „wskazanie, do kogo powinna się zwrócić w tej sprawie" (Could you […] let me know whom to approach in this matter?).

102 Ponadto wiadomość elektroniczna z dnia 20 marca 2015 r., przesłana przez oceniającą 2 do pani O. z kopią do oceniającego 1, dotycząca projektu w zakresie [*poufne*] (dokument XVII załącznika A.12), pozwala zauważyć nieco ironiczne uwagi oceniającej 2, a mianowicie: „niestety, [oceniająca 3] wie więcej o [skarżącej] niż my, gdyż zajmowała sie tym przypadkiem nie tylko, gdy była w DG-[*poufne*], ale również, gdy była w DG-[*poufne*]" ([appraiser 3] unfortunately knows more about [the applicant] than

we do because she has been involved in the case not only when she was in DG-[*poufne*] but also in DG-[*poufne*]); „de facto, [oceniająca 3] nie chce tak naprawdę mieć [skarżącej] w swoim zespole (uwaga, niespodzianka)" [de facto, [appraiser 3] does not really want to have [the applicant] in her team (surprise, surprise)].

103 Uwagi zawarte w wiadomości elektronicznej z dnia 11 czerwca 2015 r., przesłanej przez oceniającą 2 do jej „coacha" (załącznik A.19), są jeszcze bardziej negatywne, ponieważ oceniająca 2 wspomina swoje oburzenie na myśl, że skarżąca powróci do DIV/[*poufne*] po delegowaniu, czas i energię, które jakoby zostały jej „skradzione" przez skarżącą, oraz ulgę i tymczasowe wytchnienie, jakie jej dał okres delegowania („została delegowana i dało nam to tyle dodatkowego czasu i energii, że nie przeraża mnie sama myśl o jej powrocie, ale mnie denerwuje […] ilość czasu i energii, którą nam »kradnie«, bardzo mnie denerwuje i frustruje") (she is on secondment and this has given us so much more additional time and energy that the sheer thought of her coming back makes me angry not scared […] it just makes me very angry and frustrated how much time and energy she „steals" from us).

104 Wreszcie należy wskazać, że wiadomość elektroniczna z dnia 16 lipca 2015 r., przesłana przez oceniającą 2 do małżonka, wyliczająca pięć powodów, dla których chce spotkać się z członkiem zarządu EBC, i dotycząca „kwestii związanej z personelem" (dokument XXXVI załącznika A.12), wskazuje książkowy przypadek niskiej wydajności w swoim dziale, który mógłby pomóc w określeniu, i ostatecznie w znalezieniu rozwiązań dla pułapek aktualnej procedury w przypadku nienależytego wykonywania obowiązków zawodowych. Oceniająca 2 stwierdza, że dana osoba złożyła skargę na nią i oceniającego 1 oraz że została zaangażowana w inne konflikty niż sprawa wniesiona do Sądu do spraw Służby Publicznej Unii Europejskiej i odwołania administracyjne. Oceniająca 2 wskazuje, że zważywszy na konflikty, w które dana osoba była zaangażowana w przeszłości, osoba ta została umieszczona w wielu innych DG, w których niestety nie chciano jej zatrzymać, i że wspomniana osoba ma taką reputację, że nie może zostać umieszczona w innym miejscu. Wreszcie oceniająca 2 wskazuje, że poświęca nieproporcjonalnie dużo czasu i energii (20% swego czasu) tej osobie, że jedną z przyczyn, dla których DIV/[*poufne*] dobrze funkcjonował przez trzy ostatnie miesiące, było to, że wspomniana osoba była delegowana. i że ponieważ „zepsuła" swoje delegowanie, znowu jest w DIV/[*poufne*].

105 Z wypowiedzi przedstawionych w pkt 100–104 powyżej wynika, że sporne dokumenty świadczą nie tylko o zmęczeniu i znużeniu w kontekście zawodowym, jak podnosi EBC, ale również o bardzo silnych i negatywnych indywidualnych odczuciach oceniającej 2 wobec skarżącej.

106 W tych okolicznościach wypowiedzi oceniającej 2 w spornych dokumentach przesądzają o braku bezstronności subiektywnej lub przynajmniej o prawdopodobieństwie takiego braku, zwłaszcza że zgodnie z wytycznymi EBC w sprawie oceny rolą oceniającej 2, jako drugiego oceniającego, jest uzupełnienie oceny pierwszego oceniającego, sprawdzenie ocen pierwszych oceniających w celu zapewnienia sprawiedliwego i słusznego traktowania w dziale oraz mediowanie w przypadku zaistnienia poważnego sporu między pierwszym oceniającym i osobą ocenianą.

107 W związku z tym należy uwzględnić drugi zarzut skargi.

108 Powyższy wniosek może uzasadnić stwierdzenie nieważności spornego sprawozdania z oceny, bez konieczności badania pozostałych argumentów podniesionych przez skarżącą w ramach drugiej i trzeciej części zarzutu pierwszego oraz zarzutu trzeciego.

W przedmiocie żądania stwierdzenia nieważności decyzji ASBR za 2015 r.

109 Zasadniczo skarżąca opiera żądanie stwierdzenia nieważności decyzji ASBR za 2015 r. na niezgodności z prawem spornego sprawozdania z oceny oraz na okoliczności, że nie miała możliwości skorzystania ze spotkania ze swoim oceniającym przy przekazaniu decyzji ASBR za 2015 r. w celu uzyskania dodatkowych wyjaśnień w sprawie tej decyzji zgodnie z wytycznymi dotyczącymi ASBR.

110 EBC podnosi, że wniosek o stwierdzenie nieważności decyzji ASBR za 2015 r. jest oczywiście bezzasadny.

111 Z pkt 106–108 powyżej wynika, że wypowiedzi oceniającej 2 w spornych dokumentach przesądzają o braku bezstronności subiektywnej lub przynajmniej o prawdopodobieństwie takiego braku, wobec czego należy stwierdzić nieważność spornego sprawozdania z oceny.

112 Biorąc pod uwagę ustalony na podstawie pkt 3 wytycznych dotyczących ASBR „pośredni związek" przeprowadzonej oceny i decyzji ASBR, które mimo że mają różne cele, powinny być wewnętrznie spójne, należy również stwierdzić nieważność decyzji ASBR za 2015 r.

W przedmiocie roszczeń odszkodowawczych

113 Po pierwsze, skarżąca twierdzi, że w następstwie stwierdzenia nieważności spornego sprawozdania z oceny oraz decyzji ASBR za 2015 r. zadaniem EBC będzie ponowne przeprowadzenie jej oceny i wydanie nowej decyzji ASBR, a tym samym przywrócenie jej uprawnień o charakterze finansowym, począwszy od dnia 1 stycznia 2016 r. wraz z odsetkami za opóźnienie obliczonymi w oparciu o stopę referencyjną EBC podwyższoną o dwa punkty.

114 Po drugie, skarżąca wnosi o zasądzenie od EBC kwoty 15 000 EUR z tytułu zadośćuczynienia za wyrządzoną jej krzywdę. Według skarżącej samo stwierdzenie nieważności spornego sprawozdania z oceny i decyzji ASBR za 2015 r. nie naprawi w całości wyrządzonej jej krzywdy, która to daje się oddzielić od niezgodności z prawem stanowiącej podstawę oczekiwanego stwierdzenia nieważności. Sposób, w jaki oceniający 1 i oceniająca 2 zachowali się w stosunku do niej (co znalazło odzwierciedlenie w spornym sprawozdaniu z oceny), kwestionując jej etykę zawodową i lojalność wobec EBC oraz przekazując osobom trzecim oczerniające i niestosowne oceny z naruszeniem jej prywatności oraz rozpowszechniając plotki o jej osobie, spowodowało znaczącą szkodę poprzez publiczne naruszenie jej dobrego imienia i godności.

115 EBC podnosi, że w braku niezgodności z prawem brak jest podstawy dla żądania odszkodowawczego. Ponadto EBC twierdzi, że do skarżącej należy wykazanie, iż faktycznie poniosła szkodę materialną i doznała krzywdy spowodowanej zachowaniem, mającym miejsce poza kontekstem wydania spornego sprawozdania z oceny i decyzji ASBR za 2015 r., co nie ma miejsca w niniejszym przypadku.

116 Zgodnie z art. 266 akapit pierwszy TFUE w przypadku orzeczenia o nieważności aktu przyjętego przez instytucję, organ lub jednostkę organizacyjną ta instytucja, ten organ czy ta jednostka jest zobowiązana do podjęcia środków, które zapewnią wykonanie wyroku. Wobec powyższego EBC jest zobowiązany do określenia środków, które zapewnią wykonanie niniejszego wyroku oraz do wyciągnięcia wynikających z niego konsekwencji w odniesieniu do oceny za 2015 r. i procedury ASBR za 2015 r.

117 Odnośnie do żądania zadośćuczynienia za krzywdę rzekomo doznaną przez skarżącą należy przypomnieć, że zgodnie z utrwalonym orzecznictwem w dziedzinie służby publicznej powstanie odpowiedzialności pozaumownej Unii wymaga łącznego spełnienia szeregu przesłanek, czyli bezprawności zachowania zarzucanego instytucji, rzeczywistego wystąpienia szkody oraz związku przyczynowego pomiędzy zarzucanym zachowaniem a powoływaną szkodą (wyrok z dnia 1 czerwca 1994 r., Komisja/Brazzelli Lualdi i in., C-136/92 P, EU:C:1994:211, pkt 42; zob. również wyrok z dnia

16 grudnia 2010 r., Komisja/Petrilli, T-143/09 P, EU:T:2010:531, pkt 45 i przytoczone tam orzecznictwo). Te trzy przesłanki mają charakter kumulatywny, co oznacza, że jeśli jeden z nich nie jest spełniony, odpowiedzialność Unii nie może powstać (zob. wyroki: z dnia 17 maja 2017 r., PG/Frontex, T-583/16, niepublikowany, EU:T:2017:344, pkt 97 i przytoczone tam orzecznictwo; z dnia 26 października 2017 r., Paraskevaidis/Cedefop, T-601/16, EU:T:2017:757, pkt 78 i przytoczone tam orzecznictwo).

118 Wynika z tego, że nawet w przypadku wykazania zawinionego działania instytucji, organu lub jednostki organizacyjnej Unii odpowiedzialność Unii może faktycznie powstać tylko wtedy, gdy skarżącemu uda się przede wszystkim wykazać rzeczywisty charakter szkody (zob. podobnie wyrok z dnia 26 października 2017 r., Paraskevaidis/Cedefop, T-601/16, EU:T:2017:757, pkt 79 i przytoczone tam orzecznictwo).

119 Należy przypomnieć, że zgodnie z utrwalonym orzecznictwem stwierdzenie nieważności aktu obciążonego wadą niezgodności z prawem może samo w sobie stanowić stosowne i co do zasady wystarczające naprawienie każdej krzywdy, jaką taki akt mógł spowodować (wyrok z dnia 9 listopada 2004 r., Montalto/Rada, T-116/03, EU:T:2004:325, pkt 127; zob. również podobnie wyrok z dnia 9 lipca 1987 r., Hochbaum i Rawes/Komisja, 44/85, 77/85, 294/85 i 295/85, EU:C:1987:348, pkt 22).

120 Niemniej jednak stwierdzenie nieważności niezgodnego z prawem aktu nie może samo w sobie stanowić odpowiedniego zadośćuczynienia, jeśli zaskarżony akt obejmuje wyraźnie negatywną ocenę umiejętności strony skarżącej, która mogłaby wyrządzić jej krzywdę (zob. podobnie wyroki: z dnia 7 lutego 1990 r., Culin/Komisja, C-343/87, EU:C:1990:49, pkt 27–29; z dnia 23 marca 2000 r., Rudolph/Komisja, T-197/98, EU:T:2000:86, pkt 98; z dnia 13 grudnia 2005 r., Cwik/Komisja, T-155/03, T-157/03 i T-331/03, EU:T:2005:447, pkt 205, 206), lub gdy strona skarżąca wykaże, że doznała krzywdy dającej się oddzielić od niezgodności z prawem stanowiącej podstawę stwierdzenia nieważności i niemożliwej do naprawienia w pełni przez stwierdzenie nieważności aktu (wyroki: z dnia 6 czerwca 2006 r., Girardot/Komisja, T-10/02, EU:T:2006:148, pkt 131; z dnia 19 listopada 2009 r., Michail/Komisja, T-49/08 P, EU:T:2009:456, pkt 88).

121 W niniejszym przypadku należy wskazać, że nie wykazano, iż ocena oceniającego 1 znajdująca się w spornym sprawozdaniu z oceny jest dotknięta jakimkolwiek błędem. Dodatkowo skarżąca nie przedstawiła żanego dowodu prima facie na poparcie ewentualnego braku bezstronności oceniającego 1.

122 Ponadto wszelka krzywda, jakiej skarżąca mogła doznać wskutek spornego sprawozdania z oceny i decyzji ASBR za 2015 r. wynika bezpośrednio z braku subiektywnej bezstronności oceniającej 2, a zatem ze stwierdzonej niezgodności z prawem. Poza tym, jak wskazano w pkt 100 powyżej, zawarte w spornym sprawozdaniu z oceny komentarze dotyczące skarżącej, nawet tak negatywne, nie są krzywdzące.

123 Wreszcie, ponieważ skarżąca żąda naprawienia rzekomo poniesionej krzywdy, opierając się na spornych dokumentach, należy wskazać, że zgodnie z orzecznictwem dotyczącym skarg opartych na art. 90 i 91 regulaminu pracowniczego, w przypadku gdy podnoszona szkoda nie wynika z aktu, o którego stwierdzenie nieważności wniesiono, ale z szeregu jakoby popełnionych błędów czy zaniedbań, postępowanie poprzedzające wniesienie skargi winno obowiązkowo rozpoczynać się od złożenia wniosku do administracji o naprawienie tej szkody (zob. podobnie wyrok z dnia 22 września 2015 r., Gioria/Komisja, F-82/14, EU:F:2015:108, pkt 74 i przytoczone tam orzecznictwo). Orzecznictwo to należy analogicznie zastosować do skarg na podstawie art. 50a statutu Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej, art. 36.2 Statutu Europejskiego Systemu Banków Centralnych i EBC oraz art. 42 warunków zatrudnienia pracowników EBC. W związku z tym takie żądania odszkodowawcze są niedopuszczalne, ponieważ żaden wniosek nie został skierowany do EBC na podstawie spornych

dokumentów przed wniesieniem skargi do sądu o naprawienie ewentualnie poniesionej krzywdy (zob. podobnie i analogicznie wyrok z dnia 22 września 2015 r., Gioria/Komisja, F-82/14, EU:F:2015:108, pkt 76).

124 Z powyższego wynika, że stwierdzenie nieważności spornego sprawozdania z oceny i decyzji ASBR za 2015 r. ze wskazanych powodów wystarcza dla naprawienia ewentualnej krzywdy doznanej przez skarżącą.

125 Dlatego należy oddalić żądania odszkodowawcze.

W przedmiocie kosztów

126 Na podstawie art. 134 § 1 regulaminu postępowania kosztami zostaje obciążona, na żądanie strony przeciwnej, strona przegrywająca sprawę.

127 Ponieważ EBC w zasadniczym zakresie przegrał sprawę, zgodnie z żądaniami skarżącej należy obciążyć go kosztami postępowania.

Z powyższych względów

SĄD (dziewiąta izba)

orzeka, co następuje:

1) Stwierdza się nieważność sprawozdania z oceny QB za 2015 r. oraz decyzji odmownej Europejskiego Banku Centralnego (EBC) z dnia 15 grudnia 2015 r. w sprawie przyznania QB awansu płacowego.

2) W pozostałym zakresie skarga zostaje oddalona.

3) EBC pokrywa własne koszty oraz koszty poniesione przez QB.

Gervasoni Kowalik-Bańczyk Mac Eochaidh

Wyrok ogłoszono na posiedzeniu jawnym w Luksemburgu w dniu 8 listopada 2018 r.

Podpisy